

Budsjett og økonomiplan - fellesforslag 2026-2029

Tysvær Kommune

Introduksjon

Kommunestyret bygger sitt budsjett på rådmannens forslag, med mindre endringer. Budsjettet for 2026 og økonomiplanen for 2027-2029 viser at Tysvær har vilje og har tatt gode nødvendige grep, men preges av høy lånegjeld med økte kapitalkostnader og driftskostnader, som fører til at måltallene i budsjett og økonomiplanperioden ikke kan nås.

Budsjett og økonomiplan er i tråd med de utfordringer Tysvær kommune står overfor. Det legger føringer for videre omstilling av kommunens drifts- og aktivtetsnivå.

- Vi vil derfor ha en gjennomgang på hva vi skal eie og drifte fremover. Salg av eiendomsmasse og endret drift skal vurderes, og skal følges opp i arbeidet med virksomhetsgjennomgangen i 2026.
- Medlemskap og deltagelse i ulike organisasjoner, IKS og selskap skal vurderes med mål om mer effektiv bruk av felleskapets midler.
- Samarbeid med nabokommuner om ulike virksomhetsområder vurderes som et av tiltakene for innsparing og effektivisering.

Kommunestyret legger til grunn at budsjettet skal holdes. Merforbruk gjennom året skal dekkes innen vedtatt budsjettramme, og omdisponeringer behandles som eget punkt ved behandling av tertialrapport 1 og tertialrapport 2.

Kommunedirektøren bes arbeide videre med redusert sykefravær. Arbeidet med Tysværlederen, Lean og god innsats av alle ansatte og tillitsvalgte har gitt positive resultater for 2025, og kommunedirektøren bes arbeide videre med økt nærvær i organisasjonen.

Kommunestyret avventer Stortingets budsjettbehandling, og legger til grunn at eventuell økt ramme til Tysvær kommune går til styrking av driftsresultatet, uten at det innføres nye lokale styrkingstiltak. Dersom deler av eventuell økt ramme har klare føringer for bruk og angitte områder, skal dette følges opp i egen sak.

Aksdal 25/11-25

Ola S. Apeland H, Randi Rettedal Frp, Sven Ivar Dybdal Sp, Trygve Egge V, Reidar Pedersen Ap, Gunn-Marit Lygre, John Flengstad INP, Tina Sparchholz ND, Hildegunn H. Flengstad SV

Budsjett og økonomiplan - fellesforslag 2026-2029

Tiltak i driftsbudsjettet med endringer

Beløp i 1000

	2026			2027			2028			2029		
	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag
Politisk vedtak												
Redusere rammen på politisk	0	-300	-300	0	-300	-300	0	-300	-300	0	-300	-300
Sum Stab og politisk styring	0	-300	-300	0	-300	-300	0	-300	-300	0	-300	-300
Politisk vedtak												
Aktivitetskort	0	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Miljøtiltak	0	150	150	0	150	150	0	0	0	0	0	0
Skolebøker	0	300	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Styrkingstiltak skole 4+4	0	4 000	4 000	0	4 000	4 000	0	0	0	0	0	0
Tilskudd lag og organisasjoner	0	500	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum Oppvekst og kultur	0	5 050	5 050	0	4 150	4 150	0	0	0	0	0	0
Innsparingstiltak												
Omklassifisering kommunale veier	-500	500	0	-500	250	-250	-500	250	-250	-500	250	-250
Nye tiltak												
Nytt tak på Tysværtunet.	13 950	-8 950	5 000	0	5 000	5 000	0	4 000	4 000	0	0	0
Sum Teknisk og næring	13 450	-8 450	5 000	-500	5 250	4 750	-500	4 250	3 750	-500	250	-250
Sentrale poster												
Renteutgifter	91 650	0	91 650	92 150	153	92 303	98 200	83	98 283	101 200	81	101 281
Avdrag på lån	85 000	0	85 000	90 000	90	90 090	94 000	50	94 050	104 000	50	104 050
Avsetninger til disposisjonsfond	34 296	3 700	37 996	28 083	0	28 083	7 346	0	7 346	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	-9 343	-9 343	0	-4 083	-4 083	-9 562	-81	-9 643
Sum Sentrale poster	210 946	3 700	214 646	210 233	-9 100	201 133	199 546	-3 950	195 596	195 638	50	195 688
Totalsum endringer i driftsbudsjettet	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-

Redusere rammen på politisk

Endringsbeskrivelse

Kommunestyret ber ordføreren ta et initiativ til mulig innsparingsforslag med heldagsmøter og mulig sammenslåinger av formannskap og kommuneplanutvalgsmøter. Andre tiltak kan også vurderes. Forslaget legges frem for kommunestyret våren 2026.

Aktivitetskort

Endringsbeskrivelse

Tilskudd til aktivitetskort økes med 0,1 mill. Tertialrapporten viser økt bruk av aktivitetskortet, og budsjettposten må følges opp med styrking ved behov for å kunne tilby alle aktuelle barn aktivitetskort, for på den måten legge til rette for inkludering og meningsfull fritid for alle barn.

Miljøtiltak

Endringsbeskrivelse

Miljøtiltak styrkes med kr. 0,3 millioner, for skoleåret 2026/2027.

Skolebøker

Endringsbeskrivelse

Skolebøker økes med kr. 0,3 millioner, i tillegg til at innsparing PC og I-Pad benyttes til ytterligere styrking.

Styrkingstiltak skole 4+4

Endringsbeskrivelse

For 2026 videreføres dette innenfor en ramme på kr 4 + 4 millioner for skoleåret 2026/2027.

Tilskudd lag og organisasjoner

Endringsbeskrivelse

Tilskuddet til lag, organisasjoner og frivillighet økes med kr 0,5 mill.

Omklassifisering kommunale veier

Tiltaksbeskrivelse

Tiltaket går ut på å omklassifisere utvalgte kommunale veistrekninger til private, slik at ansvar for drift og vedlikehold overføres til veilag eller private eiere. Formålet er å redusere kommunens kostnader og konsentrere ressursene om lovpålagte oppgaver.

Kommunestyret behandlet i 2022 forslag om omklassifisering av kommunale veier. Saken ble ikke vedtatt av kommunestyre, men prinsippet om at deler av veinettet *kan* omklassifiseres ligger fast.

Tiltaket i budsjettet:

Tiltaket legges inn i budsjettet som et innsparingstiltak for driftsrammen på Teknisk og næring. Endelig avgjørelse om omklassifiseringen skal gjennomføres vil bli fremmet som en egen sak til kommunestyret. Dersom tiltaket ikke vedtas, må kommunestyret i den saken ta stilling til hvordan nødvendige midler til fortsatt kommunalt ansvar skal finansieres.

Konsekvens:

Ved gjennomføring vil kommunens utgifter til drift og vedlikehold reduseres. Dersom tiltaket ikke gjennomføres, vil de aktuelle veiene fortsatt være kommunale, og kostnadene må dekkes innenfor budsjettet eller ved nye prioriteringer.

Endringsbeskrivelse

Kommunale veier, sparemålet tas ut for 2026.

Nytt tak på Tysværtunet.

Tiltaksbeskrivelse

Taket på Tysværtunet er fra 1993 og har en estimert levetid på opptil 30 år. Det er registrert lekkasjer flere steder og beslagene er rustskadet. Deler av Tysværtunet har tak som har levetid på 40 år men også dette viser omfattende slitasje. I tillegg må takrenne må skiftes ut og dimensjoneres riktig slik at vannet blir avledet på riktig måte og det unngås lekkasje inn i bygget.

Taket er på 2300 m² og utskifting av tak, beslag og takrenner har en kostnad på 13,95 mill. kroner.

Endringsbeskrivelse

Vedlikeholdskostnadene av taket på Tysværtunet fordeles over tre år. (2026: 5 millioner, 2027: 5 millioner, 2028: 4 millioner).

Driftsendringer oppsummert

Drift:

- Styrkingstiltak skole, rammen økes med 4 + 4 millioner for skoleåret 2026/2027.
- Skolebøker økes med kr. 0,3 millioner.
- Miljøtiltak i skolen videreføres med kr. 0,3 millioner for skoleåret 2026/2027.
- Tilskuddet til lag, organisasjoner og frivillighet økes med kr 0,5 millioner.
- Tilskudd til aktivetskort økes med 0,1 millioner.
- Vedlikeholdskostnadene av taket på Tysværtunet fordeles over tre år. (2026: 5 millioner, 2027: 5 millioner, 2028: 4 millioner).
- Kommunale veier, sparemålet tas ut for 2026.

Virkninger av vedtatt statsbudsjett innarbeides i budsjettet.

Investeringer med endringer

Investeringer:

- Kunstgressbane Falkeid. Tiltaket fremskyndes med ett år til 2026.
- Tiltak VA Straumen 2 millioner i 2027. (Eventuelle investeringsbehov i 2026 avklares under behandling av tertialrapportene ved behov).

Beløp i 1000

Investering	Godkjenningsvedtak	Innstilling	2026 Endring	Mitt forslag	Innstilling	2027 Endring	Mitt forslag	Innstilling	2028 Endring	Mitt forslag	Innstilling	2029 Endring	Mitt forslag
Oppvekst og kultur													
Kunstgressbane Troppene/Falkeid	0	0	4 500	4 500	4 500	-4 500	0	0	0	0	0	0	0
Sum Oppvekst og kultur	0	0	4 500	4 500	4 500	-4 500	0	0	0	0	0	0	0
Teknisk og næring													
VA - forprosjekt nytt renseanlegg avløp Skjoldastraumen	0	800	0	800	0	2 000	2 000	0	0	0	0	0	0
Sum Teknisk og næring	0	800	0	800	0	2 000	2 000	0	0	0	0	0	0
Finansiering og øvrige poster													
Kompensasjon for merverdiavgift	0	-78 635	-900	-79 535	-48 863	900	-47 963	-11 185	0	-11 185	-7 635	0	-7 635
Bruk av lån	0	-212 860	-3 600	-216 460	-265 852	1 600	-264 252	-399 630	0	-399 630	-85 265	0	-
													85 265
Sum Finansiering og øvrige poster	-	-291 496	-4 500	-295 995	-314 715	2 500	-312 215	-410 815	0	-410 815	-92 900	0	-92 900
Total sum endringer i investeringsbudsjettet	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-

Kunstgressbane Troppene/Falkeid

Tiltaksbeskrivelse

Kunstgressbanen på Troppene er fra 2008 og vil i 2025 være 17 år. Normal levetid for kunstgrasbaner er 10-15 år. Spilleegenskapene på banen er dårlige, den er hard og banen er slitt. I tillegg har den innfyll av gummigranulat, som skal fases ut de neste årene. Ny bane bør legges med miljøvennlig innfyll.

Kostnadsberegning og fordeling av utgifter:

Totalkostnad: 4,5 mill. kroner

Spillemidler: 1,4 mill. kroner

Falkeid IL: 1 mill. kroner

Tysvær kommune: 2,1 mill. kroner inkl mva refusjon

Endringsbeskrivelse

· Kunstgressbane Falkeid. Tiltaket fremskyndes med ett år til 2026.

VA - forprosjekt nytt renseanlegg avløp Skjoldastraumen

Tiltaksbeskrivelse

I ny hovedplan avløp arbeides med å avklare fremtidige løsninger for avløp. Det er idag 2 slamavskillere med utslipp utenfor slusene i Skjoldastraumen hvor det er stor tilførsel av overvann til avløpsnett.

Kommunedirektøren anbefaler at det blir gjennomført et forprosjekt for avløpshåndtering med ledningsnett og kostnadsoverslag for nytt avløpsrenseanlegg i Skjoldastraumen inngår.

Verbalforslag

Innsparing folkevalgte

Kommunestyret ber ordføreren ta et initiativ til mulig innsparingsforslag med heldagsmøter og mulig sammenslåinger av formannskap og kommuneplanutvalgsmøter. Andre tiltak kan også vurderes. Forslaget legges frem for kommunestyret våren 2026.

Oppfølging av bestillinger i budsjett '24 og '25

Bestillinger i budsjett 2024 og 2025 som ikke er svart opp videreføres, ref. andre tertialrapport 2025:

- Virksomhetsgjennomgang
- Næring, eierskap og strategier for næringsarbeidet
- Næringsfondet
- Tilskudd til nye bønder og tiltak for bønder i krise
- VA-plan med kort- og langsiktige tiltak
- Årlig tilstandsrapport for helse- og omsorgsarbeidet til kommunestyret

Dagsentertilbud

Bærekraftig drift og utvikling av dagsentertilbudet til mennesker med utviklingshemming

Sandbekken

Avklare videre drift

Drift- og aktivitetsnivå innen kultur og idrett

Gjennomgang av drift og aktivitetsnivået innen kultur og idrett i egen sak

Karbonbinding i skognæringen

Øke verdiskaping og karbonbinding i skognæringen, og ber kommunedirektøren legge frem sak med aktuelle juridiske og økonomiske tiltak sammen med en skogstrategi i andre halvår 2026

Helse og omsorg

Virksomhetsområdet er i stor omstilling med etablering av Helsekvartalet, økt søkelys på hjemmetjenesten og arbeidet med å kunne bo i egnet bolig lengst mulig. Det jobbes bredt for å dekke nødvendig behov, samtidig som innbyggernes eget ansvar må tydeliggjøres i møte med Kommunens tjenester. Kommunens søkelys på pårørendearbeidet er også viktig i denne sammenheng.

Kommunestyret har støttet opp under initiativ som endring i boligtilbudet og etablering av dagsenter på Frakkagjerd til mennesker med utviklingshemming, og ber om en evaluering av tiltakene.

Bærekraftig drift og utvikling av dagsentertilbudet til mennesker med utviklingshemming – en analyse av tjenestenivå og kapasitetsutnyttelse:

Bakgrunn: Tysvær kommune har et moderne og velfungerende dagsenter for personer med utviklingshemming. Brukergruppen har sammensatte behov, og det er viktig å sikre at ressursbruken står i forhold til tjenestenivået og behovene.

Formål: Å få utarbeidet en rapport som analyserer ressursbruken ved dagsenteret opp mot tjenestenivået, kapasitet og behovene i brukergruppen.

Problemstillinger som ønskes belyst:

1. Hvordan samsvarer dagens ressursbruk med tjenestenivået og behovene til brukergruppen?
2. Hvordan fordeles ressursene mellom ulike typer tjenester (aktivisering, praktisk bistand og individuell oppfølging)?
3. Hvilke tiltak kan bidra til mer bærekraftig ressursbruk for fremtiden?

Oppvekst og kultur

I budsjett 2024 og 2025 ble det vedtatt styrking av skolebudsjettet.

For 2026 videreføres dette innenfor en ramme på kr 4 + 4 millioner for skoleåret 2026/2027.

- Skolebøker økes med kr. 0,3 millioner, i tillegg til at innsparing PC og I-Pad benyttes til ytterligere styrking.
- Miljøtiltak videreføres økes med kr. 0,3 millioner, for skoleåret 2026/2027.
- Tilskuddet til lag, organisasjoner og frivillighet økes med kr 0,5 mill.
- Tilskudd til aktivitetskort økes med 0,1 mill.

Tertialrapporten viser økt bruk av aktivitetskortet, og budsjettposten må følges opp med styrking ved behov for å kunne tilby alle aktuelle barn aktivitetskort, for på den måten legge til rette for inkludering og meningsfull fritid for alle barn.

Kommunestyret viser til behandlingen av Kulturplanen og ber kommunedirektøren ha en gjennomgang av drift og aktivitetsnivået innen kultur- og idrettsfeltet med søkelys på de prioriterte tiltakene. Det er et mål ha et godt tilbud innen kultur og idrettsområdet, men vi ser samtidig at dette må ses i sammenheng med hele virksomhetsområdet for oppvekst og kultur.

Bo trygt i Tysvær

Det er et mål at flere skal kunne bo i egnet bolig, eie eller leie. Kommunaldirektøren skal arbeide videre med allerede gode og ulike tiltak for å lette inngangen inn i boligmarkedet.

Kommunestyret legger til grunn at husbankenes ordninger for innbyggerne utnyttes for å nå målene i arbeidet med Bo Trygt i Tysvær.

Næring og arbeidsliv

Kommunestyret ønsker å ha et større søkelys på næringspolitikken i 2026. Dette skal blant annet ses i sammenheng med sak og næring- og tiltaksfondet, revidering av Veikartet for Haugaland Vekst og arbeidet med ny E39.

VA

Kommunestyret er tilfreds med at de initiativ som er reist i 2025 budsjettet med økt avskrivningstid, og endring i lovkrav for VA har ført til mindre gebyrøkninger for 2026. Samtidig er det viktig at det fremmes sak i løpet av 2026 som tar tak i utfordringsbilde innen VA- feltet med vedlikehold og opprustning, samt nye behov som må svares opp for å møte ulike boliginitiativ.

Vedlegg

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

[illegible]

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	2026			2027			2028			2029		
	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag
Stab og politisk styring	84 484	-300	84 184	94 294	-300	93 994	94 494	-300	94 194	95 294	-300	94 994
Oppvekst og kultur	471 643	5 050	476 693	470 659	4 150	474 809	470 842	0	470 842	470 842	0	470 842
Helse og mestring	300 786	0	300 786	308 087	0	308 087	316 886	0	316 886	316 886	0	316 886
Teknisk og næring	101 790	-8 450	93 340	78 286	5 250	83 536	80 808	4 250	85 058	80 404	250	80 654
Kirken	11 356	0	11 356	11 356	0	11 356	11 356	0	11 356	11 356	0	11 356
Felleskostnader	83 214	0	83 214	82 214	0	82 214	82 214	0	82 214	82 214	0	82 214
Finansiering	4 749	0	4 749	4 749	0	4 749	4 749	0	4 749	4 749	0	4 749
Herav:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteutgifter og -inntekter	-100	0	-100	-100	0	-100	-100	0	-100	-100	0	-100
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	6 530	0	6 530	-640	0	-640	-640	0	-640	-640	0	-640
Bruk av bundne driftsfond	-109	0	-109	-109	0	-109	-109	0	-109	-109	0	-109
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 051 701	-3 700	1 048 001	1 050 494	9 100	1 059 594	1 062 198	3 950	1 066 148	1 062 594	-50	1 062 544

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

[illegible]

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

Investeringer

Beløp i 1000

	2026			2027			2028			2029		
	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag
Helse og mestring	341 857	0	341 857	209 000	0	209 000	500	0	500	500	0	500
Teknisk og næring	93 988	0	93 988	110 438	2 000	112 438	571 915	0	571 915	79 950	0	79 950
Stab og politisk styring	10 350	0	10 350	10 100	0	10 100	6 600	0	6 600	6 600	0	6 600
Kirken	600	0	600	600	0	600	600	0	600	600	0	600
Oppvekst og kultur	5 601	4 500	10 101	11 677	-4 500	7 177	600	0	600	600	0	600
Sum Investeringer	452 396	4 500	456 896	341 815	-2 500	339 315	580 215	0	580 215	88 250	0	88 250

Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	2026			2027			2028			2029		
	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag

Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	2026			2027			2028			2029		
	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling	Endring	Mitt forslag
Klp	3 100	0	3 100	3 100	0	3 100	3 100	0	3 100	3 100	0	3 100
Sum Investeringer	3 100	0	3 100	3 100	0	3 100	3 100	0	3 100	3 100	0	3 100